

Л. В. Колісник

Технології
Інтерактивного
Навчання
На заняттях
З педагогіки

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ
ІМ. Т. Г. ШЕВЧЕНКА

Л. В. Колісник

**ТЕХНОЛОГІЇ ІНТЕРАКТИВНОГО
НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З
ПЕДАГОГІКИ**

Методичний посібник

Умань 2011

УДК 371

ББК 74.10

К. 82

Рецензенти:

Чепка О.В. – кандидат педагогічних наук, доцент, директор Інституту розвитку дитини Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

П'ясецька Н.А. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри корекційної педагогіки і психології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

*Рекомендовано до друку рішенням вченої ради
Інституту розвитку дитини Уманського
державного педагогічного університету
імені Павла Тичини
протокол № 3 від 15 грудня 2011 року*

Колісник Л.В.

Технології інтерактивного навчання на заняттях з педагогіки: методичний посібник / Укл.: Л.В.Колісник. – Умань: ПП Жовтий, 2011. – 208 с.

У посібнику розкривається методика інтерактивного навчання студентів на заняттях з педагогіки з урахуванням сучасних вимог та на основі передового педагогічного досвіду та досвіду самого автора.

Посібник розрахований на викладачів та студентів вищих навчальних закладів, учителів загальноосвітніх навчальних закладів.

Зміст

Передмова	5
РОЗДІЛ I. Інтерактивне навчання як спеціальна форма організації пізнавальної діяльності студентів	8
1.1. Особливості застосування інтерактивних технологій навчання у педагогічному коледжі.....	8
1.2. Моделі навчання.....	14
1.3. Методи стимулювання (мотивації) навчально-пізнавальної діяльності студентів.....	16
1.4. Принципи та прийоми активізації навчання.....	21
1.5. Електронний посібник – засіб інтерактивних технологій.....	23
РОЗДІЛ II. Технології інтерактивного навчання.....	29
2.1. Інтерактивні технології кооперативного навчання.....	32
2.2. Технології колективно-групового навчання.....	41
2.3. Технології ситуативного моделювання.....	52
2.4. Технології опрацювання дискусійних питань.....	61
РОЗДІЛ III. Методи та форми активного навчання на заняттях з педагогіки	83
3.1. Імітаційні активні методи навчання.....	86
3.2. Імітаційні методи навчання.....	96
3.3. Імітаційні неігрові методи навчання.....	115
3.4. Підручник для колективної роботи	130
3.5. Метод узаконеної шпартгалки.....	136
3.6. Підказка – феномен колективного навчання.....	137
3.7. Професійні секрети в організації діалогу на занятті... ..	143
РОЗДІЛ IV. Педагогічна культура сучасного викладача.....	148
4.1. Педагогічна техніка викладача вищої школи	149
4.2. Професійна педагогічна етика та педагогічний такт..	157

ДОДАТКИ	163
Додаток 1. Порівняльна характеристика технологій традиційного й інноваційного навчання	163
Додаток 2. Схема елементів навчального процесу у різних типах навчання	167
Додаток 3. Критерії оцінювання за 12-бальною шкалою знань студентів на інтерактивних заняттях	168
Додаток 4. Інструктивно-методичні матеріали по організації та оформленні планів інтерактивних занять з педагогіки	171
Додаток 5. Схема професійного становлення сучасного педагога	192
Додаток 6. Прислів'я, приказки про освіту та навчання...	200
ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА	204

ПЕРЕДМОВА

В Україні має стверджуватися стратегія прискореного, випереджувального інноваційного розвитку освіти і науки, тому необхідно забезпечувати умови для розвитку, самоствердження і самореалізації особистості впродовж життя.

Головною метою освіти України у XXI столітті є створити умови для особистісного розвитку і творчої самореалізації кожного громадянина України, формувати покоління, які здатні навчатися впродовж життя, створювати й розвивати цінності громадянського суспільства; сприяти консолідації української нації, інтеграції України в європейський і світовий простір.

А для цього необхідно створення рівних можливостей для молоді у здобутті якісної освіти, постійного оновлення змісту освіти; інтеграція освіти і науки, розвиток педагогічної та психологічної науки; створення індустрії навчальних закладів; створення ринку освітніх послуг; розробка і запровадження освітніх інновацій, інформаційних технологій, а також технологій активного та інтерактивного навчання. Інтерактивне навчання є спеціальною формою організації пізнавальної діяльності студентів.

Суть інтерактивного навчання у тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної, активної взаємодії всіх студентів. Це співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання у співпраці), де і студент і викладач є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання, розуміють, що вони роблять, рефлексують з приводу того, що вони знають, вміють і здійснюють. Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, правильне вирішення проблем на основі аналізу обставин та відповідної ситуації. Воно ефективно сприяє формуванню навичок, вмінь, виробленню цінностей, створенню атмосфери співробітництва, взаємодії, дає змогу педагогу стати справжнім лідером студентського колективу.

Під час інтерактивного навчання студенти вчаться бути демократичними, спілкуватися з іншими людьми, приймати продумані рішення, розвивати

критичне мислення та активну творчість.

Використання інтерактивного навчання - не самоціль. Це лише засіб для досягнення тієї атмосфери в групі, яка найбільше сприяє співробітництву, порозумінню і доброзичливості, надає можливості дійсно реалізувати особистісно-орієнтоване навчання.

Якщо застосування інтерактивного навчання у конкретній групі веде до протилежних результатів, треба переглянути стратегію й обережно підходити до її використання. Можливо, варто обговорити цю ситуацію з студентами (чи правильно ви їх розумієте і використовуєте, чи готові ви й студенти до їх використання?)

Заняття з педагогіки носять не тільки теоретичний, а й практичний характер, де студенти формують та шліфують свою майстерність через моделювання ситуацій з професійного життя, беруть на себе роль педагогів; навчаються володіти ситуацією конфліктного плану; шукають педагогічного вирішення конфліктної ситуації; оволодівають прогресивними системами навчання та виховання дітей і вчать використовувати їх під час моделювання занять та різних видів діяльності; озброюються методикою саморегуляції; вчать компромісу, толерантності, емпатії, педагогічному спілкуванню, ораторству.

На заняттях з педагогіки мають місце такі технології інтерактивного навчання: інтерактивні технології кооперативного навчання, технології колективно-групового навчання, технології ситуативного моделювання, технології опрацювання дискусійних питань.

І саме інтерактивне навчання, як спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, у якої мета - створити комфортні умови навчання, за яких кожен студент відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність, посідають основне місце в організації занять з педагогіки.

Деяким викладачам іноді складно розкривати себе перед студентами, висловлювати своє ставлення до матеріалу, показувати некомпетентність у деяких питаннях. Безумовно, не всі викладачі «створені» для інтерактивного

навчання. Проте використання його дає можливість для фахового росту, для зміни себе, для навчання разом з студентами. Зробити перший крок допоможе сам новий підхід до навчання та його цілей. Після кількох старанно підготовлених занять викладач зможе відчутти, як змінилося до нього ставлення студента, а також сама атмосфера в аудиторії – і це послужить додатковим стимулом до роботи з інтерактивними технологіями.

Навчання і виховання вимагають удосконалення організації навчального процесу, викладання на високому науковому, організаційному та методичному рівнях.

Актуальним завданням навчальних закладів є не стільки повідомлення тим, хто навчається, певної суми знань і формування навичок і вмінь, які б нові вони не були, скільки розвиток їхніх творчих здібностей та активізація пізнавальної діяльності. Навчальний заклад повинен навчити випускника думати, самостійно аналізувати завдання, що постають перед ним, виховати у нього потребу постійно поповнювати знання.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алан Кроуфорд, Венді Саул, Самюель Метьюз, Джеймс Мастерс. Технології розвитку критичного мислення учнів. Науково-методичний посібник для вчителів загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: ЦПНДП, 2006. – С. 217.
2. Беседіна Л.М., Сторубльов О.І. Педагогічна майстерність, активні методи навчання та методична робота у навчальних закладах. – К.: «Догос», 2009. – С. 203.
3. Борисенко Л.Л. Трансферно-інверсійна модель оптимізації індивідуальних навчальних стилів студентів вищих навчальних закладів. Тб. Наук. Тривн. «Педагогічний процес»: теорія і практика. – Київ. – Вып. 1, 2007. – С. 6-14.
4. Борисова Н. В. Методика выбора форм и методов активного обучения (теоретическая модель). – М., 1991. – 173с.
5. Давыдов В.В. Теория развивающего обучения / Международная Ассоциация «Развивающее обучение». – м.: Интор, 1996. – 544 с.
6. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. – К.: Академстудія, 2004. – С. 351.
7. Долинська Л., Скрипченко О., Огороднійчук Т. та ін. Загальна психологія. Навч.посібник. – К.: «А.П.Н.», 1999. – 463 с.
8. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. П. П. Бремень. – К.: Хрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
9. Зайчук В.О. та ін. Нові технології навчання. Наук.-метод. збірник. – К.: Науч.-метод. центр вищої освіти, 2005. – Вып. 40 – 279 с.
10. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: метод. Посіб. Уклад.: О. Пометун, Л. Пироженко. – К.: А.Н.Н., 2002. – 136 с.
11. Кларин М. В. Интерактивное обучение – инструмент освоения нового опыта// Педагогика, 2000. - №7. – С. 165
12. Краевський В.В., Хуторской В.В. Основы обучения. Дидактика. – М.: Академия, 2007. – 352 с.

- 13.Кругликов В. Н. Активное обучение в техническом вузе: теоретико-методологический аспект: Дис. докт.пед.наук. СПб, 2000. – 424 с.
- 14.Кузьмінський А.І. , Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник. - К.: Знання, 2007. – 447с.
- 15.Лагутенко О. Б. Сучасні впровадження програмно-методичного забезпечення у навчальний процес та управління вищим навчальним закладом освіти / О. Б. Лагутенко, С. М. Яшанов // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія № 5. Педагогічні науки : реалії та перспективи. – Випуск 11 : зб. наук. праць ; за ред. П. В. Дмитренка, В. Д. Сиротюка. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2008. – 365 с.
- 16.Максимюк С. П. Педагогіка: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005. – 667 с.
- 17.Методы, способы и приемы активизации обучаемых. (В помощь молодому преподавателю). – Л.: ЛВВИУС, 1988. – 145с.
- 18.Навчальний посібник. Вища освіта України і Болонський процес / За редакцією В.Г.Кременя. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004.
- 19.Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті. – Київ: Шкільний світ, 2001.
- 20.Нові технології навчання: Наук.-метод. зб./ Кол. авт. – К.: Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України, 2008. – Вип. 53. – 139 с.
- 21.Освіта технікуми, коледжі. Навчально-методичний журнал. 1 (25) 2010
- 22.Освітні технології. Навчально-методичний посібник / За загальною редакцією доктора педагогічних наук О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2001. – С. 255.
- 23.Пароходов Ю. П. Метод анализа и рационализации учебной деятельности студентов как средство самоуправления ею. Дис. канд. психол. наук. – Л., 1986. – 186с.
- 24.Педагогічна майстерність: підручник / І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін.; За ред. І.А.Зязюна. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К.:

- Вища шк., 2004. – 422 с.
25. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний урок . Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібник. – Видавництво А.С.К., 2004. – 192 с.
26. Смолкин А.М. Методы активного обучения. – Москва: Высшая школа, 1991. – с.175.
27. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Науково-методичний посібник / О.І.Пометун, Л.В.Пироженко. за ред. О.І.Пометун. – К.: Видавництво А.С.К., 2004. – С. 191.
28. Уткин С. М. Интерактивная педагогическая технология как фактор повышения уровня обученности учащихся: Дис. ...канд. пед. наук. – СПб, 2000. – 167с.
29. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник – 2-ге вид., оновл., доповнене. – К.: Академ видав., 2007. – 559 с.
30. Яновицька О.В. Нова дидактика і 1000 дрібниць: Пер.з рос. / О. Яновицька, М. Адамський. – К.: Ред. Загальнопед.газ., 2005. – 112 с. – (Б-ка «Шкільного»)

Колісник Людмила Василівна -
викладач педагогіки
та основ педагогічної майстерності
Уманського гуманітарно-педагогічного
коледжу ім. Т. Г. Шевченка

видавничий центр
Жовтий О. О.

